

DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ DERSİ 2. ve 3. ÜNİTE ÖZETİ

Yüce dinimiz İslam'da, inanılması gerekli olan bazı temel esaslar vardır. Bunlara “**imanın şartları**” denilmektedir. İman, kelime olarak inanma ve tasdik etme anlamlarına gelir. Dinî terim olarak ise **iman**, kişinin; Allah'ın (c.c.) varlığını, birliğini, sıfatlarını, peygamberlerini, ahiret gününü ve bunlardan başka iman edilmesi gereken şeyleri kalp ile tasdik edip dil ile söylemesi demektir. Son Peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve onun tarafından insanlığa bildirilen şeylere, hiçbirini dışta bırakmaksızın inanmak, onun doğruluğu konusunda herhangi bir kuşku duymamak da imanın anlamları arasındadır.

İmanın şartları altı tanedir. Bunlar; Allah'a, meleklerle, peygamberlere, kitaplara, ahirete, kaza ve kadere inanmaktır.

İslam'ın İnanç Esasları

Kitaplara İman, Ahirete İman, Meleklerle İman, Peygamberlere İman, Kadere İman, Allah'a İman

Allah'a İman

Dinimizin temelini Allah (c.c.) inancı oluşturur. Allah'a (c.c.) iman; Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine, O'nun; eşinin, benzerinin ve denginin bulunmadığına inanmaktır. İslam inancına göre Allah (c.c.) vardır ve birdir. O'ndan başka ilah yoktur. Kâinattaki eşsiz düzen de bunu göstermektedir.

Tevhit; sözlükte birlemek, bir şeyin bir olduğuna karar vermek, tek kılmak anlamlarına gelir. Dinî terim olarak ise Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemeye; O'nun tek ve eşsiz olduğuna inanmaya, O'na hiçbir şeyi eş koşmadan ibadeti sadece Allah (c.c.) için yapmaya tevhit denir. (*Dinî Terimler Sözlüğü*, s. 365.) Kelime-i tevhit ise birleme, tek kılma anlamına gelmektedir. Kelime-i tevhid şöyle söylenir: “Lâ ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah.” Kelime-i tevhidin anlamı ise şu şekildedir: “Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, Hz. Muhammed Allah'ın elçisidir.”

Meleklerle İman

Allah (c.c.), görünen varlıkların yanı sıra görünmeyen bazı varlıklar da yaratmıştır. Allah'ın (c.c.) yarattığı görünmeyen varlıkların en önemlilerinden biri, meleklerdir.

Kur'an'da ve hadislerde verilen bilgilere göre Allah (c.c.) çok sayıda melek yaratmıştır. Melekler gözle görülmeyen manevî varlıklardır. Melekler sürekli Allah'a (c.c.) ibadet eder ve onu teşbih ederler. Allah'ın (c.c.) emrine asla karşı gelmezler. Meleklerin erkeklik ve dişilikleri yoktur. Onlar yemez, içmez ve yorulmazlar. Melekler, insanların iyiliğini ister, onlar için dua ve istiğfarda bulunurlar.

Dört büyük melek vardır. Bunlar Cebrail (a.s.), Mikâil (a.s.), İsrâfil (a.s.) ve Azrail'dir (a.s.). Bunlar dışında insanların yaptığı iyilik ve kötülükleri kaydeden, onları çeşitli kötülüklerden koruyan melekler de vardır.2

Kitaplara İman

Allah (c.c.) tarafından bazı peygamberlere vahiy yoluyla kitap gönderildiğine ve bu kitapların içindeki bilgilerin doğru olduğuna şüphe etmeksizin inanmak demektir.

Vahiy; peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyulup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahi bilgi ve bu bilginin gönderiliş tarzı olarak tanımlanabilir.

Allah (c.c.), dört büyük kitap göndermiştir. Bunlar Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim'dir. Bizim kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir. Biz hem Kur'an-ı Kerim'e hem de ondan önce gönderilen ilahî kitapların Allah'tan (c.c.) gönderildiği şekline iman ederiz.

Zebur : Hz.Davut

Tevrat : Hz. Musa

İncil : Hz.İsa

Kuran-ı Kerim : Hz.Muhammed

Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an dışında da Allah (c.c.) bazı peygamberlerine sayfa sayısı az olan kitaplar göndermiştir. Bunlara “**suhuf**” denir. Suhuf;lar;

Hz. Âdem'e (a.s.) 10 sayfa,

Hz. Şit'e (a.s.) 50 sayfa,

Hz. İdris'e (a.s.) 30 sayfa,

Hz. İbrahim'e (a.s.) 10 sayfa olarak gönderilmiştir.

Peygamberlere İman

Allah (c.c.), ilk insan Hz. Âdem'den (a.s.) başlayarak tarih boyunca birçok peygamber göndermiştir. Gönderdiği peygamberler aracılığıyla insanlara kendisini tanıtmıştır. Kullarına temel sorumluluklarını hatırlatmıştır. Rabb'imiz (c.c.), gönderdiği peygamberler aracılığıyla inanılması gereken ilkeler, ibadetler, ölüm ötesi hayat vb. konular hakkında kullarını bilgilendirmiştir.

NOT: “(Yerine göre) müjdeleyici ve sakındırıcı olarak peygamberler gönderdik ki insanların peygamberlerden sonra Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın! Allah izzet ve hikmet sahibidir.” (*Nisâ suresi, 165. ayet.*)

NOT: Peygamberler, Allah (c.c.) tarafından seçilmiş üstün vasıflı elçilerdir. Bütün peygamberler akıllı, zeki, dürüst, doğru sözlü, güvenilir, gizli ve açık her türlü günahattan kaçman kimselerdir. Onlar Allah'ın (c.c.) verdiği görevi en iyi şekilde yapmışlardır. İnsanlar onları örnek almalı ve peygamberlerin gösterdiği yoldan ayrılmamalıdır.

Kur'an-ı Kerim 'de peygamberlerin sayısı açık ve net olarak ifade edilmemiştir. Ancak yüce kitabımızda yirmi beş peygamberden söz edilmektedir. Bunların adları, hayat hikâyeleri ve mücadeleleri hakkında bilgi verilmektedir.

Ahirete İman

İslam 'ın temel inanç esaslarından biri de ahirete imandır. Ahiret, dünya hayatından sonra gelecek olan hayatın adıdır. **Ahirete iman**, öldükten sonra başka bir dünyada yeniden diriltileceğimize ve dünyada yaptıklarımızdan hesaba çekileceğimize inanmak demektir.

Kadere İman

Kader; Allah'ın (c.c.), başlangıçtan sonsuza kadar evrende olacak olan her şeyi sonsuz ilmi ve kudretiyle bilmesi, programlaması, varlıkları istediği şekil ve biçimde yaratması ve bir plana göre düzenlemesi anlamına gelir. Allah'ın (c.c.), önceden takdir ettiği şeylerin, zamanı ve yeri gelince tek tek ortaya çıkması, gerçekleşmesi ise “**kaza**” olarak adlandırılır. Kader ilahi bir plan, kaza ise bu planın gerçekleşmesi olarak düşünülebilir.

Allah (c.c.), olmuş ve olacak her şeyi sonsuz ilmiyle bilir. Dilediği şeyi, dilediği şekil ve zamanda yapar. İşte evrendeki her şeyin Allah'ın (c.c.) bilgisi, iradesi (dilemesi) ve takdiri ile gerçekleştiğine inanmaya “**kadere iman**” denir.

İSLAM'IN ŞARTLARI

İslam dininde, her Müslüman'ın yerine getirmesi gereken bazı sorumluluklar vardır. Bunlara “İslam'ın şartları” denir. Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam'ın şartlarını açıklayan bir hadisinde,

“ İslam beş temel üzerine kurulmuştur:

- 1) Allah'tan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şahitlik etmek,
- 2) Namaz kılmak,
- 3) Ramazan orucunu tutmak,
- 4) Zekât vermek
- 5) Hacca gitmek ” buyurmuştur.

Kelime-i Şehadet

Bizler Müslüman'ız. Dinimizin adı da İslam'dır. İslam dinine girip Müslüman olmanın öncelikli ve temel şartı, kelime-i şehadet getirmektir. Kelime-i şehadet şöyle söylenir: “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh.” Kelime-i şehadetin anlamı da şu şekildedir: “Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed onun kulu ve elçisidir.”

Kelime-i şehadeti dil ile söylemek ve onun içerdiği anlama gönülden inanmak, Müslüman olmanın temel şartıdır. Bundan dolayıdır ki Müslüman olmak isteyen kişinin ilk yapması gereken şey, kelime-i şehadet getirmek ve onun içerdiği anlama gönülden inanmaktır.

Namaz Kılmak

İslam'ın şartlarından biri de namazdır. Namaz, dinimizde emredilen temel ibadetlerden biridir. İslam'da sabah, öğlen, ikindi, akşam ve yatsı olmak üzere günde beş vakit namaz kılmak farzdır. Günde beş vakit namaz kılmanın; akıllı, ergenlik çağına gelmiş her Müslüman'a farz olduğunu bilelim.

Oruç Tutma

Dinimizde emredilen belli başlı ibadetler vardır. Bunlardan biri de oruçtur. Oruç; tan yerinin ağarmasından itibaren güneşin batışına, akşam ezanı okununcaya kadar hiçbir şey yiyip içmeyerek ve bazı bedensel arzuların ibadet niyetiyle uzak durarak yerine getirilir. İslam dininde akıllı, ergenlik çağına gelmiş, sağlıklı her Müslüman'ın oruç tutması farzdır.

Hacca Gitmek

Hac ibadeti, Suudi Arabistan'ın Mekke şehrinde bulunan kutsal Kâbe ve çevresindeki diğer mukaddes yerlerin ziyaret edilmesiyle yapılır. Hacca giden Müslümanlar, öncelikle niyet edip ihrama girerler. **İhram**; normal zamanlarda serbest olan bazı şeylerden uzak durmak demektir.

Örneğin, ihramlı kişinin avlanması, saç sakal kesmesi, bitkilere ve hayvanlara zarar vermesi haramdır. İhrama girip hac ibadetini yapan Müslüman, bu gibi davranışlardan uzak durmak zorundadır. Hac sırasında giyilen, iki parçadan oluşan beyaz renkli giysi de ihram olarak isimlendirilir.

Ekonomik gücü yeterli, sağlığı da elverişli olan Müslümanların hayatlarında bir kez hacca gitmeleri farzdır. Hac ibadetini yerine getirmek Müslüman'a sevap kazandırır. Şartları uygun olduğu hâlde hacca gitmemek ise günahdır.

Zekat

Zengin Müslümanların, sahip oldukları mal veya paralarının belli bir bölümünü ibadet niyetiyle her yıl Kur'an'da belirtilen kişilere vermelerine “**zekât**” denir. Ülkemizde zekâtın ramazan ayında verilmesi gelenek olmuştur. Ancak bu ibadet sadece ramazanda değil, diğer zamanlarda da yerine getirilebilir.

“Sadakalar (zekâtlar), Allah’tan bir farz olarak ancak fakirlere, düşkünlere, zekât toplayan memurlara, kalpleri İslam’a ısındırılacak olanlara, (özgürlüğüne kavuşturulacak) kölelere, borçlulara, Allah yolunda olanlara ve yolda kalmış yolculara mahsustur. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Tevbe suresi, 60. ayet.)

Kuran-ı Kerim

İlahi kitap, Allah (c.c.) tarafından peygamberler aracılığıyla ve vahiy yoluyla gönderilen kitaplara denir. **Kur’an-ı Kerim**, Fâtiha suresi ile başlayıp Nâs suresi ile biten Hz. Muhammed’e indirilen ve kendine has özellikleri olan ilahi kitaptır.¹ Bu yüce kitap Allah (c.c.) tarafından indirilmiştir ve onda sadece Rabb’imizin (c.c.) sözleri bulunur. Bu durum birçok ayette açıkça belirtilmektedir. Örneğin, bir ayette şöyle buyrulmaktadır: **“Bu kitabın, âlemlerin Rabb’i tarafından indirilmiş olduğunda asla şüphe yoktur.”**

Kur’an-ı Kerim ilk olarak Arap toplumuna indirilmiştir. Bundan dolayı da onun orijinal dili Arapçadır.

NOT: Kur’an’ın indiriliş süreci, 610 yılının Ramazan ayının Kadir Gecesi’nde başladı. Bundan sonra da belli aralıklarla Kur’an ayetleri Sevgili Peygamberimize (s.a.v.) indirilmeye devam etti. Kur’an, yaklaşık yirmi üç yılda tamamlandı. Kur’an ayetlerini Peygamberimize (s.a.v.) Cebrail (a.s.) getirmiştir. Bu sebeple Cebrail’e (a.s.) “**vahiy meleği**” de denilmektedir.

Kur’an-ı Kerim; ayet, sure, cüz gibi bölümlerden oluşur. Buna da Kur’an’ın “**iç düzeni**” denir.

Ayet

Ayet kavramı sözlükte; iz, belirti, işaret, nişan, eser, açık alamet, delil, kesin kanıt, ibret gibi anlamlara gelir. Dinî bir terim olarak ise ayet; surelerin içinde yer alan, başından ve sonundan özel işaretlerle ayrılan, farklı sayıda harflerden, bir veya birkaç cümleden oluşan ilahi sözlere “**ayet**” denir.

Kur’an-ı Kerim’de yer alan ayetlerin hepsi aynı uzunlukta değildir. Kutsal kitabımızda iki harften oluşan kısa ayetler de bir sayfadan oluşan ayet de vardır. Örneğin, Yâsîn suresi, “yâ sîn” ayetiyle başlamakta ve bu ayet, iki harften meydana gelmektedir. Bakara suresinin iki yüz seksen ikinci ayeti ise Kur’an’ın en uzun ayetidir ve bir sayfa uzunluğundadır. Surelerin içindeki ayetlerin sıralamasını Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) yapmıştır. Bunu, Peygamber Efendimize (s.a.v.), Cebrail (a.s.) bildirmiştir. Allah Resulü (s.a.v.) de kendisine vahyedilen her ayetin, hangi surenin hangi ayetinden sonra yazılacağını vahiy kâtibi olan sahabelerine söylemiştir. Böylece ayetlerin sureler içindeki yeri ile sıralanışı, Resulullah (s.a.v.) hayattayken son ve kesin şeklini almıştır.

Durak

Yüce kitabımızda yer alan ayetleri birbirinden ayıran özel işaretlere **durak** denir. Durakların içine, ayetin numarası da yazılmıştır. Kur’an’da yer alan bazı ayetlerin özel adı vardır. Örneğin, Bakara suresinin 255. ayeti, “Ayete’l-Kürsi” olarak adlandırılır.

Sure

Kur'an-ı Kerim'in iç düzeniyle ilgili bilinmesi gereken kavramlardan biri de suredir. Bu kavram sözlükte; yüksek rütbe, şan, şeref, yüksek bina, binanın bölüm ve katları vb. anlamlara gelir. Dinî terim olarak ise “**sure**”, Kur'an-ı Kerim'in besmelelerle birbirinden ayrılmış olan 114 bölümünden her birine denir.

NOT: Yüce kitabımız Kur'an'da 114 sure yer almaktadır. Ayetler gibi surelerin uzunlukları da birbirinden farklıdır. Kur'an'da yer alan en uzun sure Bakara suresidir. Bakara suresi 286 ayettir. En kısa sure ise Kevser suresidir. Bu sure 3 ayetten oluşmaktadır. Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi Fâtiha'dır. Son sure ise Nâs suresidir.

Surelerin her birinin bir adı vardır. Sureler, isimlerini içinde geçen bir kelimededen, ağırlıklı olarak sözü edilen kişi, konu ya da gruplardan alır. Örneğin, Yunus suresi, Hûd suresi, Yusuf suresi, adlarını içinde geçen peygamberlerden alır. Kıyamet suresinde ağırlıklı olarak kıyametten, Mü'minûn suresinin başında müminlerin özelliklerinden bahsedilir. Cuma suresinde cuma namazının önemine, Kadr suresinde Kadir Gecesi'nin üstünlüğüne değinilir. Peygamber Efendimize (s.a.v.), Mekke Dönemi'nde indirilen sureler Mekki sure, Medine Dönemi'nde indirilen sureler ise Medeni sure olarak adlandırılır. Tevbe suresi dışındaki bütün sureler, “Bismillâhırrahmânırrahîm.” ifadesiyle başlar.

Surelerin her birinin bir adı vardır. Sureler, isimlerini içinde geçen bir kelimededen, ağırlıklı olarak sözü edilen kişi, konu ya da gruplardan alır. Örneğin, Yunus suresi, Hûd suresi, Yusuf suresi, adlarını içinde geçen peygamberlerden alır. Kıyamet suresinde ağırlıklı olarak kıyametten, Mü'minûn suresinin başında müminlerin özelliklerinden bahsedilir. Cuma suresinde cuma namazının önemine, Kadr suresinde Kadir Gecesi'nin üstünlüğüne değinilir.

Cüz

Cüz kavramı sözlükte; parça, bölüm, kısım, bütünü parçalarından her biri anlamlarına gelir. Bir Kur'an terimi olarak cüz, yüce kitabımızın yirmi sayfadan oluşan otuz bölümünden her birine denir. Cüzler, Kur'an-ı Kerim'in sol taraflarındaki sayfa kenarına konulan bir işaretle gösterilir. Bu işaretin içinde cüzün numarası da yazılıdır.

Kur'an'da, her biri yirmi sayfadan oluşan otuz cüz vardır. Kur'an'ın cüzlere ayrılması, onun hem ezberlenmesinde hem de hatmedilmesinde kolaylık sağlamıştır. Özellikle ramazan aylarında her gün Kur'an'dan bir cüz okunmakta, ramazan sonunda da yüce kitabımız baştan sona okunup bitirilmektedir.

Amnetü Duası

Âmentü kavramı sözlükte, “inandım, iman ettim” anlamına gelen Arapça bir ifadedir. Terim olarak ise İslam dininin inanç esaslarını içeren duanın adıdır. Âmentü duasında dinimizin iman esasları sıralanır. Bu dua, kelime-i şehadetin söylenişle sona erer.

GÜZEL AHLAK

Ahlak

Ahlak; insanın, iyi veya kötü olarak nitelendirilmesine yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu iradeli davranışların bütünü olarak tanımlanabilir.

Dinimizin temel amacı; inançlı, ibadetlerini yerine getirme konusunda titiz ve güzel ahlaklı kimseler yetiştirmektir. Bunun için dinimiz, inanç ve ibadetlerin yanı sıra güzel ahlaka da büyük önem verir.

Sıla-i Rahim

İslam dini, akrabalık haklarına büyük önem verir. Dinimizde akrabalarla iyi ilişkiler kurmaya, onları ziyaret etmeye “**sıla-i rahim**” denilmektedir. Dinimiz akraba haklarının gözetilmesini, onlarla iyi ilişkiler içinde olunmasını emreder.

Fatiha Suresi

Fâtiha suresi, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) Mekke’de yaşadığı dönemde indirilmiştir ve yedi ayetten meydana gelmektedir. Fâtiha “açan, açılış” anlamlarına gelir. Kur’an’ın ilk suresi olduğu, yüce kitabımız onunla başladığı ve açıldığı için bu sureye “Fâtiha” denilmiştir.

Fâtiha suresinin, bütün namazların her rekâtında okunması gereklidir. Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) bu hususu bir hadisinde şöyle belirtmiştir: “**Fâtiha’yı okumayanın namazı yoktur.**”Fâtiha suresinde hem Allah’ın (c.c.) bazı sıfatlarından söz edilmekte hem de dua niteliği taşıyan bazı ifadeler yer almaktadır.

UYARI: Çocuklar, 2. ve 3.ünitenin tema sonu değerlendirme çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca Fatiha Suresi’nin ve Amentü Duası’nın Arapçası ve anlamı ezberlenmelidir.

😊😊😊 **BAŞARILAR** 😊😊😊